

مکتبہ اقبال

مطبع و محل ادارہ :

جہاں اوغلندہ امنیت
مندوخی جوارندہ
شنکول یقوشندہ
۲۵ نومبر

اظہار :

مسلمکمزہ موافق آثار
جدیدہ مع الممنونہ
قبول اولنور

درج ایدلمہین آثار اعادہ اولنماز

دیر ، فلسفہ ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاسیاندرہ وبالخاصہ احوال و شئون اسلامیدر بحث ایدر و ہفتہ درہ بر نشر اولنور .

آبونہ بدلی

صاحب و مؤسسلری :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب
تاریخ تأسیسی

سنہ لکی	التی آیلانی	غروش
ممالک عثمانیہ ایچون	۶۵	۳۵
روسہ	۶۵	۳۵
سائر ممالک اجنبیہ	۱۷	۹

۱۰ تموز ۳۲۴

در سعادتدہ نسخہ سی ۵۰ پارہ در

قیرلہ دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسہ سنوی
۲۰ غروش فضلہ آلنیر

عدد : ۱۸۵

۱۸ جمادی الآخرہ پنجشنبہ ۲ حریران ۳۲۷

آلشچی جلد

مشافهه ایتدیلر . مشارالیهن حضراتدن - اسم شریفی درخاطر ایدمه‌دیکم - بری :

« یا عمر ! وحی الهی بزم سعادتمندانه مزده شرف افزای نزول اولمدهه ، بناء علیه سن بزم تستیرمه نه‌دن بودرجه حریص اولیورسین ؟ دیدی . شبهه سزدر ، که مشارالیه مادر محترمک حضرت فاروقه بوتعریضدن مقصدلری - حاشا - امر جلیل تستیری استقال ایتدیکلری ایچین دکلدی .

نصل اوله بیلر ، که :

« یا ایها النبی ! قل لازواجک : ان کنتن تردن الحیاة الدنیا وزینتها فتعالین امتعکن واسرحکن سراحا جمیلا »

— سورة جلیله احزاب —

امر الهیسی منطوق منیفنجه دنیا نیک حیاة و آرایش چندروزه سیله جناب رحمة للعالمینک سعاده مؤبده زوجتی اراسنده تحبیر اولوندقلری زمان هپسی اشک ریزنیاز و تضرع اوله رق اهل بیت رسول اولمنی دنیا و مافیهایه ترجیح ایتدیلر .

ذاتاً مشارالیه آنه مزک مبارک سوزلرندن ده اکلاشیلور ، که امرهم تسترک ایجابی حضرت عمرک نیازی اوزرینه دکل ، وحی الهی به اقترانی ارزو اولونیور « الله ، امرایدسه بزاهل بیت درحال احتجابه آماده بز ! سن مستریخ اول ! الله ، علیم و حکمیدر » دیمک ایستورلردی . — مابعدی وار —

محمد فخرالدین

اسلامده فن و فلسفه

فلسفه درسیرینه بر مدخل اولمق اوزره یازیلیمش اولان مقالات سابقهده فن ایله فلسفه آره سینده کی فرقلر ، مناسبتلر تدقیق ایدلمش ، فنک فلسفه دن نه صورتله آیرلمش اولدینی و فلسفه نیک حال حاضرده کی درجه شمولی ایضاح اولنمشدی .

بویابده کی تدقیقات ، فلسفه نیک عصرآ بعد عصر معروض قالدینی تحولاتی - خطوط اساسیه و اسباب مؤثره لرله برلکده - کوستره جکی حائز اهمیتدر . اصل فلسفه درسیرینه باشلامه دن اول ؛ مقایسه یه مدار اولمق اوزره ؛ فن و فلسفه نیک اسلامیتده نه صورتله تالیق ایدلمش اولدقلریخی ، اسلاملردن ترقیات علمیه خصوصنده خدمات مهمه لری سبق ایدن بیوک سیالری - ولو محلاً اولسون - ذکر ایتک فائده دن خالی دکلدن . باخصوص ، احکام جلیله اسلامیه دن بی خبر بعض کیمسه لر ، اسلامیتک فن ایله قابل تألیف اولمديغنی و اوله میه جفتی ، صوک زمانارده ، بیه ک برجسارته اورتایه آتمقدن چکنم دکلری جهته بویابده اسلامیتک ماضی شمسعه دارینه ارجاع نظرله حقیقی میدانیه قویمق لزومی قطعاً تحققیق ایدیور . عالم اسلامده شهود دیده تأسف اولان تذبذب حاضرک عامل مؤثری دین اولدینی حقنده کی ادعایک قطعی تکذیبی اسلامیتک

انکشافه حائل اولان نقایصی کوریوردی . ظلام جهل و اشراک ایچنده نه قدر سفیل ، نه قدر حیوانی بر درکه حیاته بولوندقلریخی خورشید اسلامیت طلوع ایتدیکدن صوکر اطرافنه صاجدینی نورلری اکا کوستریوردی .

حیات مدنیه نامنه نظر دقتی جلب ایدن نقایصدن برینکده تستر نسوان اولدینی تقدیر ایدیوردی .

اکلا یوردی ، که نسوان اسلامک موقع اجتماعیلری سرپرده عصمتله انظار اعتباردن مستور و محفوظ بولونمسی درجه وجوبده ! اکلا یوردی ، که تستر نسوان فرائض اجتماعیه و لوازم ضروریه مدنیه نیک اک مهملرندن بیر ! اکلا یوردی ، که جمیتک سکون قلبی ، سکونت وجدانی - قسماً - بوکا متوقف !

اکلا یوردی ، که قادیلر ، ارککلرک اویونجیغی ، طاقلی برر « ات » پا چه سی دکل . انلرک ناموس و عصمتلرینک ، شرف و حیثیتلرینک ، محافظه سی پدرلرینه ، قارده شلرینه ، اولادلرینه عائد بر فریضه انسانیه ، بر وجیه مدنیه ! چونکه قادیلر - ارککلر کی - کسیدیلرینی ، کندی حقوقلرینی محافظه یه مقتدر دکل . ارککلر قوای فطریه و طبیعیه سی قادیلرک کسه غالب !

« الرجال قوامون علی النساء بما فضل الله بعضهم علی بعض »

— سورة جلیله نساء —

فقط - اکلا یوردی ، که - قادیلر آجیق صاجیق کزدیکجه اغیارک انظار تعرضی آلتده ازیلمکدن ، لسان تعریضیه خبر پالانمقدن قورتوله میه جقلر ! حریت نسوانیه لری ، که حیات حقیقیلری اولان ناموس و عصمتلریدر - دائماً پامال اجانب اولوب طوراجق ! هر ایکی نوع افرادی میاننده وجودی طبیعی و بلکه ضروری اولان میل یکدیگر یوزندن جمعیت ایچنده معادتلرک ، مخصوصه لرک و بلکه مقاتله لرک ثونی آله میه جق ! افراد جمعیت اراسنده ایسه حس جلیل اخوت محبت و محاذات تمایله برلشم دیکجه و بونک موقوف علیهی اولان امنیت عرض و ناموس بحق تقرر ایتدیکجه اتحاد دیانت و حیات مدنیته وجود بوله میه جق . آراده صرهده بعض میال نسوان طرفندن عائله لرک دوچار تعریض و تعرض اولملری جناب فاروقی بحق اغضاب ایدیوردی .

هله محترم والده لریمز ازواج طاهرات « رضی الله عنهن » حضراتنک غیر مستوره اوله رق خارجه کورونملرینه هیچده دایانه میوردی .

شور جلیل جناب پیامبر اعظمیده - مناسبت دوشور دیکجه - نسوان مسلمانک مقتدابهایه اولان اهل بیتک مستوریتلری اسبابنک - لطفاً - استکمال بویورلمسی بوتون حرارت ایمان و عرفانیله نیاز و استرحام ایدیوردی . فقط سکونت بویورلیوردی . چونکه وقت مرهونی بکه نیلیوردی . مع مافیله هیئت جلیله اسلامیه نیک استعداد کالی بواصر مهمک قریب الحصول اولدینی کوستریوردی . بر کون حضرت فاروق حرم شریفده امهات مؤمنین « رضی الله عنهن » حضراتیله بویابده

روحنده آرامیدر . چونکه ظواهره استناداً ویریلن حکملاک خطا آلود اولماسی ممکن دکلدر .

غوامض دینه مزه واقف اولان ذواتک اکثریمی - مع التأسف - فنون مثبتة ایله توغله اودرجه رغبت کوسترمه کیری کی فن شناسانمزده حکمت اسلامییه تمامیه بیکانه بولندقلرندن ، طبعی الحصول اولان آکلاشیله ماملزلق ووندن متولد برودت شخصلری کچهرک پرنسپلره قدر سرایت ایلمش اولدینی کمال تأثرله کوریلور :

بر طرف فنی مخرب دیانت بر دشمن مدهش ، دیگر طرف دینی بر کابوس معطل کی تلقی ایدیور . شه منافرت متقابلله نیک بانلیجه سبی ، هرایکی طرفکده ؛ بر برلرینک قبول و تعقیب ایدکاری اساسلردن تمامیه بی خبر بولمهلرندن باشقه بر شی دکلدر .

جهل دائماً نفرت وعد اونی جالبدر . دین مبین اسلام ، وضع ایتدیکی بیوک پرنسپلره فذک ، علمک اک مبجل حامیدی ، اک ذی نفوذ مشرق اولدینی کوسترمشدر . بوحقیقی آکلامق ایچون ، اسلامیتک روحی تدقیق و تتبع ایدلمیدر .

فقه کلنجه ، بوبرمخرب مدهش دکل ، بالعکس براهین قطعیه سیله اسلامیتی اعلایه چالشان صادق بر خادم دیندر . چونکه فن و اسلامیتدن هر ایکیسینکده تعقیب ایدکاری طریق ، واصل اولمق ایستدکاری غایه متحددر : بو طریق حقیقی بولمق ، اوغایه سعادت بشریه بی تأمین ایده بیلیمکدن عبارتدر .

فن و فلسفه نیک مقصد اساسلری تحری حقیقتدر . اسلامیت ، عقل و نقل اوزرینه مؤسس اولان بودین جلیلده ، منتسبلرینه حکمت حقیقیه تحری سیله امر ایدیور . دیمک که دین مبین اسلامیت ، فنون ایله آمارض شویله طورسون ، بالعکس آنکله برابر عینی غاییه واصل اولمق ایستیور ، عینی یولی تعقیب ایدیور .

(فالظروا الی آثار . . .) امر جلیلی قوه مفکره بی انتباه و فعالیتده دعوت یعنی فلسفه نیک اساسی وضع ایلیمکده در . نظر ، استدلال ، اجتهاد بر مسلمانک دیناً مأمور اولدینی شیلدر . حالبوکه حکمت عالییه و فنونک اساسلریده بولندقلرندن عبارتدر . اثبات واجب خصوصینده اثردن مؤثره انتقال طریقینی تعقیب ایتیمک مجبوری اولدینندن بالطبع اولای اثرک یعنی کائناتک تدقیق اقتضا ایدر . شو حالده اسلاملر ، کائناتک تدقیق ، حادثات طبیعییه نیک مطالعه سی ، تعبیر دیگرله فنون مثبتة تحصیل ایله مکلف بولنیورلر دیمکدر . اسلاف کرام حضراتی بو مکلفیتی پک پک کوزل تقدیر بیورمشلردی ؛ مؤلفات متروکه لری شو تقدیرک پک قیمتدار برر محصولیدر .

آمریقا ارباب تدقیقندن مشهور دراپر (آوروپانک انکشاف دماغیسی تاریخی Histoiredudéveloppementintellectuelde l'Europe) عنوانی اثر معروفنده مدنیت اسلامییه دن برلسان ستایشله بحث ایدرکن اسلاملرک علوم و فنونه اولان خدمات برکزیده لرینی اعتراف ایتیمکدن کندیخی آله میور .

دراپر دینیورکه : اسلامیت فتوحات ملکیه سنی اکمال ایده بیلیمک

ایچون برقاچ عصر کافی ایدی . فتوحات ملکیه بی متعاقب و بلکه او ائشاده ، مسلمانلر عینی شدت و غیرتله فتوحات علمییه آتلمشدر : نتیجه ده پک بیوک حکیملر ، پک حاذق طیبیلر یتشمش اولدینی کی ، علوم ریاضیه ، هیئت ، کیمیا ، صرف ونحو و منطق علملرنده دخی متخصص پک چوق ارباب تدقیق ظهور ایلیمشدی .

مدارس اسلامییه ده ادبیات و فنونک هر شعبه سی اساسی بر صورتده تدریس و تتبع ایدیورلردی . طبابت سوقیله اسلاملر کیمیانک اساسی وضع ایلدیلر . دین محمدینک وحدانیت عقیده سی ، مسلمانلری علوم و فونی پک درین بر صورتده تدقیق ایتیمکه سوق ایدیورلردی .

اسلاملرده فنونه قارشی عادتاً بر ابتلائی خارقه نما اویانیمشدی . مسلمانلر ، نسطوریلر و یهودیلر واسطه سیله یونان و اسکندریه علومنه کسب وقوف ایلدیلر . تبعات کیمیویه لری ، حامضاتک کشفی کی پک مهم بر ترقی ایله نتیجه پذیر اولمشدی . چوق کچمه دن باروتک اختراعنه دخی موفق اولدیلر . بوراده کیمیا کران اسلامییه دن ابی بکر محمد بن ذکریا الرازی ایله جابر و بشیری ذکر ایتدن کچمه یه جکر . راضی ابن سینا کی اعظم طرفندن استادلقبه مظهر اولمشدی . غریبه (بریستلی) و (لاووازیه) نه ایسه شرقده دخی (جابر) اودر . حامض آزوت و ماء زرین حقنده ایلک دفعه تدقیقاً ده بولنش اولان ذات جابر الکوفی در . جابر دن اول اک قوتلی حامض اوله رق حل مکشف دن باشقه بر شی بیلمیوردی ؛ انکلیز فیلسوف شهیری (باقون) ، جابرک نام ذی احترامی بحق تحیل ایلیمشدر . جابر ، غازات حقنده دخی پک طوغری مطالعات سرد ایلیمش اولدینی کی . « هر هانکی بر معدن تسخین و تکلیس اولنورسه وزناً تزیایددر » یولنده اووقته قدر مجهول اولان بر حقیقی میدانده قویمشدر . پک بسیط کورینن بوسوز ، مشهور ستالاک (فیلوژیستیک) نظریه سنی اساسندن هدم ایلیمشدر .

جابرک بوکشف مهمی پک حقسنز اوله رق کندیسندن پک چوق زمان صوکره کلش اولان آوروپا کیمیا کرانه اسناد ایدیلر . . . دراپره رکه ده اعتراف ایتدیکی وجهله اسلاملرک فن و فلسفه یه اولان خدمات برکزیده لرینی حقبه تقدیر ایده بیلیمک ایچون مدونات معظمه اسلاف تدقیق و تتبع ایدلمک ایجاب ایدر .

الکندی ، الرازی ، فارابی ، ابن سینا ، ابن رشد ، غزالی ، موسی برادرلر ، نصرالدین طوسی کی دهاتک متروکات قلمیه لری مخلدات عظیمه لری بر ملتی بوتون معنایله اعلا ایده جک ، برنسی هر درلو ترقیاته مستعد بر حاله کتیره جک پرنسپلر و اصوللره مالمالدر . یازیق که ، اخلافک قدر ناشناسلقلری نتیجه سی اوله رق ، بو قیمتدار اثرلرک بر چوغی ضایع اولمش ، موجود اولانلری ده کتبخانه کوشه لرنده جوریمکه محکوم ایدلمشلردر .

اسلاملر ، قرون وسطی ده جهان عرفانک حاکمه یکانه سی ایدیلر . کتبخانه لر طولوسی مدونات عالییه ، اودوره تعالینک اخلافه ترک ایدلمش لایموت شاهدلریدر .

مؤلفات اسلامییه مزک تدقیق خصوصنده کوستردیکمز لاقیدی ،

وجائب دینیه‌سندندر . فقط ، عینی زمانده افراد اسلامیه‌دن هربری امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایله مأمور اولدیفندن شرعه مغایر تبلیغات اوکئی آلمغه سعی ایتکده ینه هر مؤمنک فریضه ذمیدر . خلفای راشدین دوری بو صورتله کیدران ایلمشدی . اجماع امتله خلیفه انتخاب اولنان حضرت ابو بکر و حضرت عمرک زمان سعادتلی بو صورتله درکعبه بخشای اعصار اولمق مزیتی احراز ایلمشدر . حتی عثمان دوزنده ظهوره کلن غایبان افکار بیله بو بابده کی فرط رعایتک بر نتیجه‌سی کی تاقی ایدلمیدر . شرع مبین احمدی به منسوب اولان هر فرد ، احکام اساسیه دینیه‌سیله برابر حیات دنیویه‌سی ایچون لازمکن معلوماتی یعنی فنون مثبتیه‌ده اکتساب ایتک مجبوریتندهدر .

(فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون) امر ربانیسی ، عموم موحدینه عائد بر خطاب سبحانیدر .

اسلامیتده علمک پایه بلندی (فضل العلم خیر من فضل العمل) حدیث نبویه‌سیله اعلا بیورلمشدر .

انسانک ، هم جنسه قارشی ایفا اید بیله چکی خیرک اکی زیاده حائز فضیلت اولانی ، تعایم علمدن عبارت اولدینی لسان درر بار رسالتدن شرف صدور بیوریلان احادیث مقتضیاتندندر . (خیر الناس من ینفع الناس) حکم منیفی مسلمانلرجه واجب الرعایه بر دستور عایددر . بو قدر علوی اساسلرله اکتساب علم و عرفانه تشویق بیوریلان اسلاملرک ، اوامر دینیه خلافتده ، صوکه زمانلرده بسبتون محکوم جهالت اولملری اسبابی آرامق ، ومرض اجتماعیمزک تشخیصنه چالشق زمانی چوقدن ککش وبلکه کچمشدر .

شارع اعظم حضرتلری اکتساب علم و معرفتله امر ایدیور ، دینک مقتضیاتی کسب معرفت اولدینی مکرراً اخطار بیوریلور . اسلاف کرام ، حرکات فکریه‌لریله شسو امر جلیلی بحق ایفا ایدهرک بزه بر نمونه عال‌العال کوستریورلر . فقط بز ، ینه محکوم جهالت قلمنی ترجیح وحتی بو خصوصی صلابت دینیه‌دن عد ایده بک قدر احکام مبعجله دینیه‌مزه وقوفسزلق کوستریورلر . عجبا نه‌دن ؟ علمک بین‌الاسلام محکوم انقراض اولشی مؤلفات معظمه اسلامیه‌نک کتبخانه کوشه‌لرنده چوریمکه محکوم ایدلکلی زماندن باش لار . اوت بو زماندن اعتبارآدرکه ملت اسلامیه مدھش بر اوچورو . غیای جهالت طوغری سوروکلمکه محکوم اولدی . حرمان تتبع ، قوه مفکره‌نک عطالتی انتاج ایدر . فیکرک کابوس عطالت آلتده زون اولسی ایسه جهل و تعصبی تولید ایده چکی طبعیدر .

فی الحقیقه ، فکر و ذکاکی انکشاف ایتدیره‌جک آثار عالیة اسلامیه‌نک کوشه نسیانه آتدیرلمسی سبیلده درکه ، ملت اسلامیه بازیجه جهل و تعصب اولمق درک لرینه ایتدی . بوکون عالم اسلامک عرض ایتدیکی منظره فجیعته‌نک ، نتیجه جهالت اولدیفنده شبهه یوقدر . ماضینک ادوار شعشه‌داریله بو کونکی حالی قیاس ایدن هر صاحب وجدانک قلبی ایکلر ، روحی لرزه‌دار تالم اولور .

بزی ، مخترعات اسلامیه‌دن بک چوقلری آوروپالیرله اسناد ایتک کی صریح نتیجه‌لره سوق ایدیور . نه آجینه حق حال ! هرملت کندی اعظمی حرمتله یاد ایتدکلی ، آنلرک اکی اوافق اثرلری ، اکی اهمیتسنر کشف و اختراعلری عالم مدنیه طانتدیره‌رق شرف ملیرینک اعلاسنه پالشدقلی حالده ، بز ، اسلاملر میانده یتشمش اولان داهیلرک اسملری اولسون بیلمیورلر ، بیلیمک ایسته‌میورلر . نه‌حزن انکی غفلت !

اوت . اسلامیتک یتشدیردیکی اوداهی اعظم جابر درکه کیمیاده ، تقطیر ، تصعید ، ترشیح اصوللری وضع و تأسیس ایلدی . حمام ماریلر . حمام مللر قال پوتلری کی بر چوق جهازلر ، هپ جابرک یادکار دکاسیدر . آوروپا کیمیا کرانی بوکون بیله حامض آزوت استحصال ایتک ایچون بوشرق کیمیا کرینک قدیم اصولی مطالعه‌دن استغنا ایده‌میورلر بغدادک مشهور بیمار خانه‌سی سر طیبی ، ابو بکر راضی حضرتلری ، حامض کبریتک صورت استحصالنه و اوصافه دائر عالم فنه ایلک اول معلومات ویرمه‌ک موفقی اولمشدر .

دخانی حامض کبریتی‌ده (نوردھاوزن حامض کبریتی) اکی اول استحصال ایدن راضیدر . شایان تأسف درکه بو کشف مهم‌ده ینه آوروپالیرله اسناد ایدیلر .

علمای اسلامیه‌نک فنه اولان خدمات مهمه‌سنه ، بشیرک کشف معروفی‌ده علاوه ایتلیز : بشیر . بوله خلاصه‌سیله کیرچ ، کیل و کومور توزندن عبارت بر مخلوطی تسخین و تقطیر ایدهرک . (قراءلا) نامنی ویردیکی بر جسم کشف ایلشدی . قرا کلقدده ضیا نشر ایدن بو جسم بیلدی کمز فوسفوردر . حالبوکه آوروپالیر فوسفورک کشفی آلمانیا (براند) ه اسناد ایدرلر .

وقتیله اسلاملر آره‌سنده بک پارلاق بر صورتده اویانمش اولان فکر علوی ترقی پرورانه‌نک اسباب انطفا‌سنی آرامق ، بسیقولوژی اقوام نقطه نظرندن بک زیاده حائز اهمیتدر .

اسلامیت ، علم و فیکرک کبیرک حامیسی ، اکی محشم مشوقیدر . بونده شبهه یوق . فصل شبهه ایدیله بیلرکه قرآن کریم و احادیث نبویه‌نک مسلمانلری تحصیل علمه تشویق ایدن اوامر عالیله مالی اولدقلی کوزیمز او کنده طور بیور .

(هل یستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون) نظم منیفی ، بیلنه بیلیمانلرک هیچ بر زمان مساوی اوله‌میجه‌لری ، فطره مساوی یارادیلان ابنای بشرک یکدیگرلرندن آنجق علم و عرفان ایله تمایز اید بیله چکلری تصریح بیوریور و ارباب علمه هر شیئک فوقنده بر پایه عال‌العال بخش ایدیور .

اسلامیت ، مسارات تامه اوزرینه مؤسس بر مدنیت عالیله تلقین ایدر . اجماع امتله مقام امامته انتخاب اولنان ذات محترمک بیله قانون شریعت نظرنده افراد سائرده‌دن فضله بر امتیازی یوقدر . وظیفه مقدسه امامتی — احکام شرعیه دائره منجیه‌سی داخلنده ایفا ایلدیکی تقدیرده — اوامرینه عرض الحاحت هر فرد مسلمک

مؤلفات اسلامیة نك ايدى احترام ومطالعه دن اوزاق بر اقله مى اسبابى تدقيق ايدلم :

علم وفضيلت ، احترافات نفسانيه يي تحقير ايدرك مزعج بر حيات سعى وفعاليته قاتلامق ، يالكز اذواق روحيه ايله قناعت ايتك سايه سنده اكتساب اولنه بياور .

اسلاميت ارباب علمه بك يوكسك بر پايه احترام ويريوردى . بلا زحمت شو پايه عاليه صعود ايتك ايستيان توريديلرك ، بودرجه متعب بر حيات فعاليت قاتلامق ايسته ميه جكلى طبيعيدر .

بو كي آدملىر ، زحمتسزجه اويابه عاليه ارتقا ايتك . احترافات نفسانيه لرني اسكين ايد بيله جك نعم ولداندى كلنتسزجه الله ايتك ايستيورلردى . بو مقصده وصول ايچون اك كسديرمه يول ؛ اك موافق چاره افكار ملتى اويوشدردمق ، قوه مفكره خلقى ابطال ايتمكدن عبارت اولدينى بك كوزل آكلايورلردى . اووقت بر قاج درمه چاته ، معلوماتله خلقه ايستدكلى كي اجراى نفوذ ايد جكار ، قوه مفكره وميزه دن محرم كستله يه كنديلرني برر داهي اعظم طانيته بيله جكردى . وايشته او زمان هر درلو احترافلى تحت تأمينه آلمش اوله جقدى . پلان مكملدى . تدريجاً تطبيق ايدلمكه باشلاندى : مات اسلاميه نك انكشاف فكريسنة خادم اوله حق آثار عاليه اسلاميه تدريجاً اورته دن قالديرلدى .

انسانلرده كي حس تجسس ، احتياج وقوف ، دين ميين احمدى ايله هيچ بر مناسبتى اوليان خرافه لر ، غريب روايتلر ، اساسسز حكايه لرله اويوشدريلمغه باشلاندى .

مستبد حكمدارلرده عيني املى پرورده ايديورلردى . آنرده كنديلرني ظل الله فى العالم طانيه جق ، هر اداره لرني بر فرمان سهاوى ، هر سوزارني لايخطى برنداي هاتنى كي تلقى ايد جك خرافه پرست تبعه ايستيورلردى . بو صورتله هر ايكي طرفك امللرى بر نقطه ده اتحاد ايديورلردى .

ايشته بو صورتله بر طرفدن تن پرور ، جاهل سفسطه پردازلك تلقينات مضره لرى ، ديكر طرفدن ارباب استبدادك قهر ومظالمى ، افراد اسلاميه ده دوشونمك حسنى اويوشدرييور ، محو ايديورلردى . آرتق دوده جهالت ، كلبن اسلاميتي كيرمكه ، تخريب ايتمكه قويولمشدى ؛ اوائلاره عالم اسلام ده ظهوره كلن هرج ومرج سياسى نكده بو خصوصده بك چوق تأثيرى اولمشدر .

اعاظم اسلاميه نك مدونات عاليه لرني ايدى رغبتدن دوشورمك ايچون ، بو جاهل توريديلر طرفدن بك سفيلايه تدبيرلر تطبيق اولنيوردى .

ملت اسلاميه نك مدار افتخارى اولان اوقوجه داهيار ، دين ميين احمدينك علويتى بحق تقدير ايد بيلمش اولان او محترم وجودلر ضعف اعتقادله محكوم ايدلير . اثرلرني اوقومق كناه كبا ثردن عد اولندى . حالبوكه خلقه بويولده تلقيناتده بولنان بچاره لر (دينم طعن ايلين بارى مسلمان اولسه) مصداقنجه ، حقوق عاليه اسلاميه يي

احاطه ايد بيله جك نفوذ نظردن محروم ، عقائد اسلاميه دن كلياً بي بهره ايديلر .

(من عرف نفسه فقد عرف ربه) سربنى آكلايه ميورلردى . دوشونميورلر ، دوشونه ميورلردى كه فيزيولوژى وپسيولوژى قنلرى اوكره نلمد كجه حديث شريفك سربى ظاهر اوله مز .

شبهه يوقكه بوكيلر ، (وما خلقت الانس والجن الا ليعبدون) نظم منيفك (ليعرفون) ايله مفسر اولديغنه واقف دكللردى .

فرقان ميينده بر چوق دفعه تكرار بيورلمش اولان (لعلكم تعقلون) و (لعلكم تفكرون) كي آيات جليله نك ملت اسلاميه يي تفكر وتعلقه دعوت بيوردقلى ني آكلايورلر ، آكلايه ميورلردى . (تفكروا فى آلاء الله . . .) كي فرمان پيامبرينك تدقيق كائنات ايچون ابيوك سائق اولديغنى ادراك ايد جك قدر قدرت علميه دن محروم بولنيورلردى .

ايشته بو محروميت ادراك نتيجه سى اوله رق ، بنى اسرائيل حكاياتى ، زردشت خرافه لرى ، هند و يونان اساطيرى برر حقيقت كي ملت اسلاميه آره سنده نشر ايدلمكه باشلاندى .

آرتق ، هريرده ، هر مجلس ده (عوج بن عنق) حكايه لرى برر حكمت محضه كي خواهشله ديكله نيوردى .

حكمت وعمل اوزرينه مؤسس اولان وهر درلو ترقيات و تكاملاته مساعد وسائل بولنان بردين جليل ، ايواكه بوسفيل آدملىر طرفدن بر مجموعه خرافات حالته كتيرلك ايسته نيليوردى . بو صورتله دين مينه قارشى اك مدهش اهانتلر ارتكاب اولنه رق ملت اسلاميه بك مدهش وتهلكلى براوجورومه ، غياي جهالته طوغرى سوق اولنيوردى . آرتق (اولم ينظروا الى آثار . . .) كي آيات جليله - حاشا ثم حاشا - مفسوخ حكمنه كيرمشدى .

نظر ، استدلال ، تدقيق يرينه ، قبول ، تصديق ، خرافه قائم اولمغه باشلايورلردى . نه غريب حال ! پيامبر ذیشان (الحكمة ضالة المؤمن . . .) بيورييور ، برى طرفه بر طاقم جاهل توريديلر كائناتى ، كائناتده حكمفرما اولان قانونلرى و بونلرك نتايجى بولنان حكمت عاليه يي تدقيق وتبعه لزوم كورمك شويله طورسون ، كورنلرى تلعين ، مؤلفات قديمه اسلاميه يي مطالعه يه جسارت ايدنلرى عادتاً كفرله تهديد درجه لرينه چيقيورلردى .

(توصيفات سابقه نك ، احكام عاليه اسلاميه دن بسبتون بي خبر ، جاهل بر طاقم توريديلره عائد اولديغنى اخطاره لزوم بو قدر ظن ايدرم . چونكه سنه لرجه تحصيل علم اوغرنده افناى حيات ايدرك بحق ورثه انبيا اولمق مرتبه عال العالنه ارتقايدن اعاطمك موقع وشرفلرى ، شبهه يوقكه بركي لوثياندن تماميله منز و عاليدر ، درين بروقوفله اسلا ميتك تعاليسنه ، بشريتك ازدياد سعادتنه حصر حيات ايتمش اولان بيوك انسانلرى دائماً حرمت وتعظيم ايله ياد ايدرز .)

بوكون عالم اسلام ده بر نهضه فكريه باشلامش اولديغى كال مسرتله كوريليور . استقبال ايچون اميد بخش بر براعت استهلال اولان بو

تمایك ممكن اولديني قدر سريع واساسلي برصورتده تيمه سي لازمه دندر .
ترقيات حاضرده مدنيه تعقيب ايدلمكه برابر اعظم اسلاميه نك مؤلفات
بركزيده لري ده هر حالده احيا ايدلميدر . چونكه ، آنجق بوسايده
حكمت اسلاميه حقيه تتبع ايديله بيلير ، مدنيت اسلاميه نك نه قدر
بارلاق و علوي اساسلر اوزرينه ابتنا ايدلمش اولديني آكلاش بيلير .
آكلاشيلير ده سنه لرجه عطالت ورخاوته محكوم ايدلمش اولان مسلمانلر ،
حكيمات قرآن يسه دن مستنبط وبرر بدرقه سعادت وسلامت اولان
پرنسپلري تعقيب ايددرك ينه اوج علمي عرفانه اعتلا ايدرلر
غربك خيره بخش عيون حيرتمز اولان تكاملات و ترقياتك
مبنای رصيني علمای اسلاميه طرفندن وضع ايدلمش در .
بو حقيقت غرب ارباب علمك ده تحت اعترافنده در . اسلاميتك
برخصم بي امانی اولان مشهور (ارست رنهان) بيله انطاق حق
قييلندن اوله رق بعض اثرلرنده بو حقيقتي اعترافه مجبور اولمشدر .

مدني اعداديسي ميري

مابعدی وار

م . شمس الدين

تراجم احوال :

سليمان افندي

« كوستنديلي مؤزاده سليمان شيني افندي »

طريق نقشبندي فضاي مشايخندن بر ذات عرفان سمات اولوب
« ۱۱۶۳ » تاريخنده (كوستنديل) ده مه داراي شهود اولدي . ابتدائي
و وسط درجه ده كي تحصيللريني مملكتنده بعدال اكمل تحصيل عالي
تعليم چون استانبوله كلهرك زمانى افاضلندن تكميل نسخ ايله دي .
وحائز علم و كمال اوله رق وطننه عودتله تعليم طالينه و بوائنده سادات
نقشبنديه دن شيخ علي شامي افندي به انتساب ايليوب « ۱۱۹۳ » تاريخنده
طريقه نائل مرتبه خلافت اوله رق ارشاد سالكيه باشلا دي .

بو وجهله اوقات كذار ايكن « ۱۳۳۵ » تاريخنده ارتحال دارنيم
ايدهرك بنا كرده لري اولان دركاهه دفن ايدلي . مع التأسف مرقد
عالي لري بلغارستانك تشكندن صوكره يقيه لره باشقا بر بنايه تحويل
ايدلمشدر .

(لمعات نقشبندي) اسمنده كي اثر متصوفانه لرنده مرشد اكرملري
علي افندي حضرتلري دلالتيله نائل اولدق لري تجليات الهيه تفصيلات
لازمه سيلاه مذكوردر .

آثار عليه لرينك الك بويوكي « ۱۲۳۱ » تاريخنده اتمام ايتدك لري
(بحرالولاية) نامه ده كي اثر عالي دركه امام جعفر صادق (رضى الله عنه)
حضرتلرندن باشلايه رق بيك بر عدد اكابر اولياء اللهك مختصر تراجم
احواليله كرامات علميه و كونه لرندن باحث اولوب صوكنده كندى
ترجمه حالي ده مند مجدر . بر نسخه سي بشيكطاشده يحيي افندي دركاهي
كتبخانه سنده واردر .

مؤلفات عليه لري بروجيه آثيدر :

- (۱) (بحر الولاية)
- (۲) (زبدۀ نفحات الانس)
- (۳) (تاريخ كوستنديل)
- (۴) (نكات الحكم)
- (۵) (مجمع العارف)
- (۶) (رساله طالع)
- (۷) (ديوان)
- (۸) شرح (بعض غزليات مصري و نقشي)
- (۹) (اصول الوصول)
- (۱۰) (مدارسالكان في اطوار خواجكان)
- (۱۱) (قوة المشاق)
- (۱۲) (سبحه اللوايح)
- (۱۳) (تاويلات اربعين)
- (۱۴) (تركييات اربعين)
- (۱۵) (مرآت الموحدين)
- (۱۶) (نبذات العرقان)
- (۱۷) (مجمع الاسرار)
- (۱۸) (اسئلة الاسرار)
- (۱۹) (رساله وصايا)
- (۲۰) (رساله شرح جلاليه)
- (۲۱) (لمعات نقشبندي)

بروسه مبعوثي

محمد طاهر

افسانه :

سرچه ايله ياوروسي

ديشي بر سرچه آلوب قارشوسنه
يكي پروازه اوزنمكده اولان
آفاجان بر اوفاجق ياوروسنه
ديدی : « كوردكمي شودر باق انسان !

§

اوني كوردكجه صاقل سن ياوروم
شويله درت آچ نظر دقتكي
سكا اكلانغه بن مجبورم .
بيله مزسين داها ماهيتني !

§

اونده انصاف بولونماز ، هيات !
اكيلر سه يره ، برطاش آله رق
سني اي سوكيلى محصول حيات
سني بيل مقصدى مطلق اورمق .

§

ا كلادكمي چوجغم ؟ ايسته اودم
طورمه آرتق اورالردن قاچ ، كيت
بو نصيحت سكا هر دم الزم
بونى ذهنكده كوزلجه حفظ ايت ! . . .

§

ياورو آفاقه اولوركن نكران
مادر مشفقه دوندى باشي ؟
ديدی : - پرشوق و شطارت - در آن
« كوزل اما ، يالنده يسه طاشي . »

تبه دلتى زاده

كا